

Ugodno — ob večjih naporih

Na objektivno oceno doseženih rezultatov gospodarskih organizacij v letu 1983 moramo upoštevati ostrejšo splošno pogoje gospodarjenja. Dinamika oziroma rast glede na leto 1982 in izpolnitev načrtovanih ciljev za leto 1983 sta bili doseženi z večjimi napori kot v preteklosti.

Skupna ugotovitev naših OZD je, da so bili normalni pretoki surovin in repromateriala na jugoslovanskem tržišču marsikje pretrgani, ter da je šlo preveč surovin oziroma izdelkov najnižje stopnje obdelave v izvoz, kar navezujejo na sedanje republiške devizne bilance, ki bi morale nujno zamenjati bilance dejavnosti, oziroma reprodukcijskih celot. Problematika nabave doma in iz uvoza, kjer je prihajalo do zastojev tudi zaradi občasne devizne nelikvidnosti bank, se je zaostrija z vsesplošnim pojavom zahtevkov dobaviteljev po devizni participaciji in dinarskem sovlaganju ter z nerednimi dobavami vhodnih materialov izrazito slabše kakovosti.

Osnovna neskladja z izvajano politiko cen so se negativno odražala na stalno rast poslovnih stroškov celotne predelovalne industrije, ki so se dvigali neodvisno od ustvarjenega prihodka, posledica česar je bilo upadanje ekonomičnosti poslovanja, reproduktivne in akumulativne sposobnosti. Izredno visoka je bila obremenitev dohodka gospodarskih OZD iz naslova prispevkov in davkov za skupno in splošno porabo, tako da ustvarjena akumulacija nekaterim OZD zadostuje komaj za enostavno reprodukcijo. Pomanjkljivim ponudbam bistvenih repromaterialov se je pridružilo pomanjkanje likvidnih sredstev, ki je grozilo ohromiti tokove redne oskrbe proizvodnje. Omejeni potenciali poslovnih bank so neposredno vplivali na likvidnost OZD, politiko visokih obrestnih mer so OZD finančno težko prenašale, dobavitelji so zahtevali avansiranje nabav na domačem trgu, opaziti je bilo nepravčasno plačevanje kupcev in to z nekvadratnimi sredstvi oziroma naraščajoče plačevanje z vrednostnimi papirji.

To so bili dodatni elementi k perečemu problemu devizne nelikvidnosti in uvoznih omejitev. Prilivi deviz od ustvarjenega izvoza predvsem iz dežel v razvoju (Iran, Irak, Alžir) so kasnili tudi po leto dni, čeprav je bil izvoz pogojen z akreditivom — kot vzrok nekatere OZD navajajo tudi nesolidno poslovanje poslovnih bank drugih republik. Višine deviznih terjatev do tujine so se povzpele do ravni, ko ogrožajo proizvodni in poslovni proces. Neizplačane izvozne stimulacije ali izplačane z nevnovčljivimi menicami so povzročale velik izpad celotnega prihodka. Težave so bile tudi pri uvozu, saj banke niso odpirale akreditivov tudi po nekaj mesecev. Združeno delo je tako brezobrestno devizno kreditiralo naše poslovne banke in Narodno banko, hkrati pa ni imelo surovin za proizvodni proces.

Glavni nosilec gospodarske aktivnosti občine je industrija. OZD s področja industrije so v letu 1983 dosegle pomembno povečanje količinskega obsega proizvodnje, ki je imelo stalno dinamiko naraščanja vse od januarja naprej in je v vsem letu doseglo 9,9-odstotno rast.

Največjo industrijsko proizvodnjo je dosegla elektroindustrija (indeks 125,1), sledi ji kemična predelovalna dejavnost (110,2), strojna (108,5), industrija tekstilnih proizvodov (105,8), bazična kemična industrija (105,5) in kovinska industrija (103,5).

Nekatere ključne panoge so v veliki meri odvisne od uvoženih surovin in repromateriala, katerih oskrba je bila slaba, prav tako se je poslabšala tudi oskrbljenost z domačimi surovinami in materialom. Kljub temu ugotavljamo, da je oskrbljenost še vedno relativno zadoščala za zadržanje dinamične rasti in ni povzročala stagnacije v proizvodnji.

Na rast fizičnega obsega industrijske proizvodnje

so vplivale tudi nekatere na novo aktivirane investicije, ki so bile dokončane v letu 1982 in v začetku leta 1983. Med trinajstimi, z resolucijo predvidenimi investicijskimi projekti, so jih investitorji že aktivirali šest (Litostroj, TOZD PPO — razširitev proizvodnje preoblikovalne opreme, Litostroj, TOZD TVN — razširitev proizvodnje talnih transportnih vozil, IMP, DO IKO, TOZD ITAK — tovarna termičnih aparatov in konstrukcij, Avtomontaža, TOZD Tovarna vozil — proizvodno-skladišna hala MAN, Iskra IEZE, TOZD Magneti — razširitev in modernizacija tovarne kovinskih magnetov, Iskra, Center za elektrooptiko-laserski sistemi in naprave II. generacije), trije pa so v poizkusnem obratovanju (Litostroj, TOZD PUM-rekonstrukcija jeklovarne, Pivovarna Union-TOZD Proizvodnja piva — gradnja vrelnice in vložne kleti I. faza, Iskra IEZE, TOZD Feriti — razširitev in modernizacija proizvodnje). Preostale štiri investicije bodo končali v naslednjem letu.

Drugo bistveno področje dejavnosti, opredeljeno z resolucijskimi nalogami za leto 1983, je intenzivnost vključevanja naših organizacij v mednarodne ekonomske odnose. Načrtovane cilje zunanje trgovske menjave so OZD v celoti dosegle in tudi presegle: izvozile so blago v vrednosti skoraj 200 milijonov dolarjev (12.559 milijonov din), tako da je občina Ljubljana-Siška po absolutni vrednosti izvoza na prvem mestu (pred Novim mestom) med slovenskimi občinami.

Izjemen dosežek pomeni prodaja blaga za 118 milijonov dolarjev na konvertibilnih trgih, kar je 30,5 % več kot v letu 1982 in predstavlja uresničitev proizvodno nujne preusmeritve klirinškega izvoza na področje konvertibilne in zadovoljivega pokrivanja uvoznih potreb z lastnim izvozom. Pokritje se je, ne upoštevaje sistemsko dogovorjene možnosti razpolaganja določenega deleža ustvarjenega konvertibilnega priliva, povzpelo na 116 % (v letu 1982 je bil konvertibilni saldo negativen).

Deset največjih izvoznikov (Iskra Center za elektrooptiko, Slovinska Slovenija vino, Lek, TZ Litostroj, Donit, Avtomontaža, Color, Iskra Široka potrošnja TOZD TV Pržan, Aero TOZD Tovarna celuloze, Dekorativna) predstavlja 82,4 % vsega šišenskega izvoza na konvertibilno področje v letu 1983.

Od teh imajo pozitivno konvertibilno bilanco DO Slovenija vino, TZ Litostroj, Aero — Tovarna celuloze, Dekorativna in Donit.

Po resoluciji naj bi uvoz ostal na ravni predhodnega leta, česar smo se tudi držali. Skoraj ves uvoz (95 %) predstavlja uvoz reprodukcijskega materiala.

Uvažamo res tisto, kar je nujno, saj se povečuje le uvoz repromateriala, uvoz opreme pa zmanjšujemo, da ne govorimo o široki potrošnji, ki smo jo v naši občini v letu 1983 povsem opustili.

Celotna zadolženost občinskega gospodarstva do tujine znaša 158 milijonov dolarjev, od česar praktično vse predstavlja konvertibilno obveznost vračila. V letošnjem letu bodo morale OZD odplačati 50 milijonov dolarjev zapadlega dolga, to je tretjina celotne zadolženosti, kar bo zanje predstavljalo veliko breme, čeprav je polovica (25 milijonov) obveznost vračila ene organizacije (PETROL — DO Zemeljski plin), druga polovica pa bremeni ostale OZD gospodarstva občine.

Na področju zaposlovanja in nagrajevanja se je nadaljevala značilnost iz lanskega leta, saj je število zaposlenih v gospodarstvu in njegovih OD rastle hitreje kot v negospodarstvu.

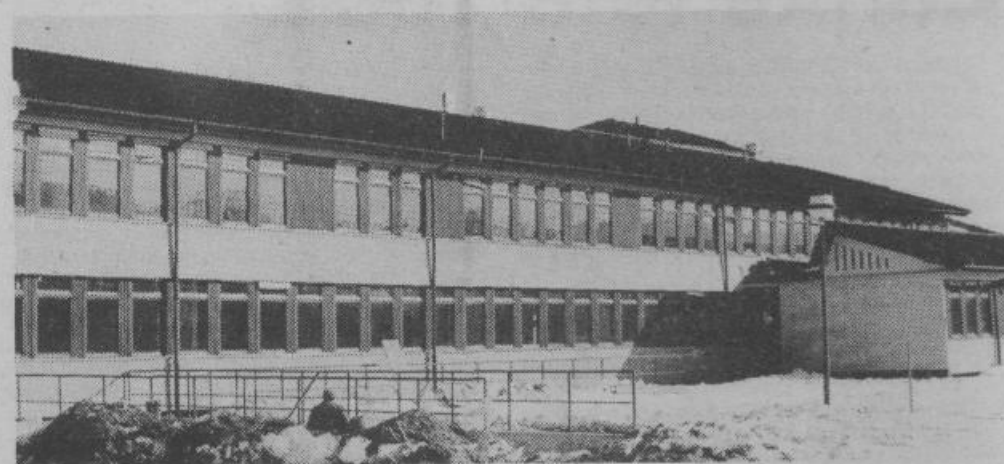
Do meseca novembra je bilo v združenem delu občine Šiška povprečno zaposlenih 36.017 delavcev. Glede na enak obdobje v letu 1982 se je število zaposlenih povečalo za 1,6 %. V gospodarstvu se je zaposlenost povečala za 1,7 % v negospodarstvu pa za 0,2 %. V nekaterih dejavnostih se je število zaposlenih v enajstih mesecih leta 1983 zmanjšalo v primerjavi z enakim obdobjem leta 1982 (v kmetijstvu za 0,8 %, v gradbeništvu 17,1 %, v obrti za 1,8 % v izobraževanju 0,3 % in v DPS, SIS in DPO za 1,2 %).

V tem času so znašali povprečni neto OD v celotnem združenem delu 19.372 din (indeks 126), v gospodarstvu 19.443 (indeks 127) in v negospodarstvu 18.811 din (indeks 121).

Menimo, da so bile izhodiščne naloge gospodarjenja v letu 1983 uspešno opravljene in na nekaterih področjih cilji tudi preseženi z boljšim angažiranjem vseh zmogljivosti navkljub mnogo težjim razmeram. Dohodkovna uspešnost poslovanja OZD bo znana šele po sprejemu zaključnih računov za leto 1983, vendar ocenjujemo, da bodo vsi elementi celotnega dohodka in čistega dohodka odražali visoko stopnjo rasti cen in vpliv zaostrenih cenovnih nesorazmerij na zmanjšanje ekonomičnosti reproduktivne in akumulativne sposobnosti naših OZD.

Sašo Sedmak

Zdravstveni dom Medvode nared

Graditev zdravstvenega doma Medvode, prvega objekta III. samoprispjevka ljubljanskih občanov, poteka brez zastojev, tako da že vgrajujejo opremo. Z novim objektom, katerega naložbena vrednost je 167 milijonov dinarjev, bomo dobili nove prostore za splošne ambulante, medicino dela, predšolski in šolski dispanzer, EKG, zobozdravstveno ambulanto za otroke in odrasle, prostore za zobni laboratorij, dispanzer za ženske, patronažno službo, fizioterapijo in skupne prostore. Pričakujejo, da ga bodo odprli že konec aprila letos.